

Nollund Kirke

Søndag d. 7. juli 2019 kl. 9.30

Steen Frøjk Søvnald

Prædiken til 3. søndag efter trinitatis, Luk 14,16-24. 1. tekstrække

Salmer

DDS 3: Lovsynger Herren, min mund og mit indre (DKK 341)

Dåb – DDS 448,1-3 + 4-6: Fyldt af glæde over livets under (DKK 147)

DDS 523: Min nåde er dig nok (DKK 161)

- - -

DDS 492: Guds igenfødte, ny-levende sjæle (DKK 170)

Altergang – DDS 208: Skriv dig, Jesus, på mit hjerte (DKK 285)

DDS 725: Det dufter lysegrønt af græs (DKK 66)

Tekstlæsninger

GT-læsning: Es 57,15-19

Dette siger den højt ophøjede, som troner for evigt, og hvis navn er Hellig: Jeg bor i det høje og hellige og hos den, der er knust, hvis ånd er nedbøjet, for at oplive den

nedbøjede ånd og oplive det knuste hjerte. Jeg anklager ikke for evigt og vredes ikke for altid; for så ville deres ånd svigte for mine øjne, den livsånd, jeg selv har skabt. Jeg blev vred over deres syndige griskhed, jeg slog dem og skjulte mig i vrede; i frafald fulgte de den vej, de ville. Men jeg så deres færd, og jeg vil helbrede dem og skaffe dem hvile, jeg giver dem trøst til gengæld. Hos de sørgende skaber jeg læbernes frugt: Fred, fred for den, der er langt borte, og for den, der er nær, siger Herren, og jeg helbreder dem.

Epistel: 1 Pet 5,6-11

Ydmyg jer derfor under Guds stærke hånd, så vil han ophøje jer, når tiden kommer, og kast al jeres bekymring på ham, for han har omsorg for jer. Vær årvågne og på vagt! Jeres modstander, Djævelen, går omkring som en brølende løve og leder efter nogen at sluge; stå ham imod, faste i troen, I ved jo, at de samme lidelser rammer jeres brødre her i verden. Og når I må lide her en kort tid, vil al nådes Gud, som har kaldet jer til sin evige herlighed ved Kristus Jesus, selv udruste, støtte, styrke, grundfæste jer. Magten er hans i al evighed! Amen.

Prædiketekst: Luk 15,1-10

Alle toldere og syndere holdt sig nær til Jesus for at høre ham, og farisæerne og de skriftekloge gav ondt af sig og sagde: »Den mand tager imod syndere og spiser sammen med dem.« Men han fortalte dem denne lignelse: »Hvis en af jer har hundrede får og mister et af dem, lader han så ikke de nioghalvfems blive i ødemarken og går ud efter det, han har mistet, indtil han finder det? Og når han har fundet det, lægger han det glad på sine skuldre, og når han kommer hjem, kalder han sine venner og naboer sammen og siger til dem: Glæd jer med mig, for jeg har fundet det får, jeg havde mistet. Jeg siger jer: Sådan bliver der større glæde i himlen over én synder, der omvender sig, end over nioghalvfems retfærdige, som ikke har brug for omvendelse. Eller hvis en kvinde har ti drakmer og taber én af dem, tænder

hun så ikke et lys og fejer i huset og leder ivrigt, lige til hun finder den? Og når hun har fundet den, kalder hun sine veninder og nabokoner sammen og siger: Glæd jer med mig, for jeg har fundet den drakme, jeg havde tabt. Sådan, siger jeg jer, bliver der glæde hos Guds engle over én synder, som omvender sig.»

PRÆDIKEN

*Alle toldere og syndere holdt sig nær til Jesus, læser vi. De fulgte efter ham. De var der hver dag og vandrede rundt sammen med ham. De stod tættest på, nær ved ham. Og hvorfor gjorde de det? Jo, det får vi svar på. De ville gerne høre ham. De stod der for at høre ham. Der skete noget, når Jesus talte. Jesus talte på en ny måde til dem i forhold til alt, hvad de ellers havde hørt. Synderne og tolderne elskede at høre Jesus tale til sig. Han kom med et nyt budskab, en helt ny måde at tale om Gud på, end de havde hørt før. Ingen havde hørt det før. Han sagde noget om Gud, der aldrig var blevet sagt før på den måde. Det var enestående. Vi læser i slutningen af Bjergprædiken, Matt 5-7, at da Jesus var færdig med sin tale, at skarerne var *slået af forundring over hans lære; for han underviste dem som en, der har myndighed, og ikke som deres skriftkloge. Slået af forundring* står der mindst 10 gange i evangelierne.*

Hvad var det, Jesus sagde, som var så nyt? Jo, han talte om Guds barmhjertighed og Guds kærlighed. Det havde ingen hørt før. Man kendte slet ikke begrebet "en barmhjertig gud".

Hedningerne kunne man groft set dele op i to grupper: For det første de kulturelignende med skæbnetroen; "det går mig, som guderne har besluttet, så det er ligegyldigt, hvad jeg foretager mig". Den anden gruppe så på Gud som ham, der havde skabt verden, men nu på afstand så distanceret og hjerteløst på verdens gang. De mente, han var som en urmager, der havde trukket sit ur op, afleveret det

og så sad tilbagetrukket på afstand og iagttog, hvordan det hele gik. Gud var en fjern figur. Hvis man havde et begreb om en nærværende gud, så man ham generelt mere tyran, der var både grusom og uberegnelig, en som en nådig far.

Så var der jøderne. De havde Guds åbenbaring i de hellige Skrifter, hvor man jo møder Guds barmhjertighed. Men det var ikke blevet forkyndt for dem. Guds ord var blevet fordunklet af de skriftkloge og farisæernes underlige og krøllede regler, som man skulle overholde. I alt 613 bud kunne man tælle sig frem til i Det gamle Testamente, og der var stor bevågenhed på, hvem der overholdt dem og hvem der ikke gjorde.

Så kom Jesus. Jesus talte om Guds barmhjertighed, om Guds nåde, om Guds vilje til at vise omsorg, om Guds kraft til at skabe trøst i menneskehjerner. Han talte om en nærværende Gud, som vi hørte i den første læsning: *Jeg bor i det høje og hellige og hos den, der er knust, hvis ånd er nedbøjet, for at oplive den nedbøjede ånd og oplive det knuste hjerte.* Han sagde, at Gud er som en hyrde, der leder efter sit bortkomne får, og som holder en stor fest, når han finder det, han havde mistet. Han er som en kvinde, der har mistet et kostbart smykke. Hun gennemsøger hele huset for at finde det, og kalder nabokoner sammen for at feste med hende over, hvad hun havde fundet. Og tolderne og synderne flokkes. Det er dem, der ikke kan leve op til de skriftkloges og farisæerne system af regler og bud. Det var dem, der var klar over, at deres evne til at fremstå med en facade, der osede af selvretfærdighed og lovoverholdelse, slet ikke var god nok. Og kunne de fremstå med en sådan facade, så var de klar over, at den var hyklerisk. Deres fornuft fortæller dem, at Gud er vred. Netop derfor er det livgivende for dem at høre Jesus fortælle om Gud.

Og en vigtig side af det: Jesus nøjedes ikke med at bruge ord. Han gør noget, han viser Guds barmhjertighed i praksis. Han helbredte de syge, han bespiste flere tusind mennesker. Og det bedste var, at han fortalte de fordømte, at der var tilgivelse. Fx

mødte han en kvinde, der skulle være stenet for sit ægteskabsbrud. Hende mødte Jesus med tilgivelse. En anden blev firet ned til Jesus, og inden han og andre når at sige noget, tilgiver han al hans synd. Sådan fortsætter det gennem evangelierne, og det ender med, at Jesus lover en dødsdømt morder indgang i Paradis.

Vidste vi, at Jesus er sådan? Er det sådan, vi tænker om ham? Der må gerne være denne refleksion ved prædikenen, at vi alle sammen går i tænkeboks: Hvordan opfatter jeg Jesus? Hvordan er Jesus og mit forhold til hinanden? Er jeg som et får, der kigger op på sin hyrde, venter alt godt af ham, ved, at hans røst er den eneste, der kan føre mig det rigtige sted hen? Sådan som vi sang i sangen: "Jeg vil bare vær' et får med krøllet hår, for Gud passer på mig, hvor end jeg går, jeg vil bare vær' et får med krøllet hår."

Jesus fortæller lignelsen om de 99 får, der ikke har brug for omvendelse. De går inde i folden og græsser, bliver klippet i ny og næ og har det godt. Jeg tænker på, om det kunne være et billede på hr. og fru Danmark. Vi har hørt om Guds barmhjertighed. Vi har hørt, at Gud er nådig og vil frelse os. Måske har vi hørt det i en grad, så det bare ryger ind af det ene øre og ud af det andet, så det ikke rigtig kan vække os. Det er vel Guds bestilling at være nådig, hvad skulle han ellers lave? Og kirken rider med på bølgen og taler om, at alle bliver frelst. Det passer ikke, men det lyder så godt inde i folden. Inde i folden trives også mennesker, der overholder Guds lov eller i hvert fald formår at opstille en facade, der giver indtryk af det. Man kender de andre 98 og holder godt øje med, hvordan man selv klarer sig i sammenligningen. Det er næsten helt studenteragtigt. Nu er en masse studenter lige blevet færdige, og der sammenlignes på livet løs, og for mange er det vigtigt, hvor man ligger. Det er langt værre på det åndelige plan.

Og så er der det ene får, der gik ud og blev væk. 1 ud af 100, tænker vi – 1 sølle får ud af 100. Der var trods alt 99 tilbage. Er det ikke overkill at gå ud og lede efter

sådan ét dumt får? Og farisæerne vil uden tvivl give os ret: Hvorfor gå ud og lede? Der står også, at de *gav ondt af sig og sagde: »Den mand tager imod syndere og spiser sammen med dem.»* Det er en alvorlig anklage. Jesus blev kaldt frådser og dranker, og han lagde sig for had ved at have omgang med toldere og syndere, skøger, fattige, kvinder. Kaj Munk siger et sted, at ”der er et sus af skørter omkring Jesus”. Ja, Jesus gik til dem, ingen andre ville gå til. Men det er jo tolderen og synderen. Det er det mistede får. Og Jesus vil gøre alt, hvad han kan for at nå ethvert menneske med tilbuddet om barmhjertighed og nåde. Jesus tænker ikke ét sølle får ud af 100 – og det bliver klarere i de næste to lignelser. Én drakme ud af 10 har uendelig værdi, og særligt i den sidste lignelse, som man må vente på at høre til næste år på 3. søndag efter trinitatis: Lignelsen, vi kalder ”den fortabte søn” eller ”de fortabte sønner” eller mest rigtigt: ”de fortabte sønners Gud”. Én søn ud af to. Jo, så ved vi, at det er vigtigt, for enhver far vil gå ud at lede efter sin bortkomne søn. Sådan er Gud.

Det første, der sker, når Jesus møder os, er faktisk mærkeligt. Vi bliver klar over, at vi er syndere. Vi hører netop, at Gud hader synd, også min synd. Han siger, at med min synd kan jeg ikke bestå for Guds ansigt. Og det møder modstand hos os. En farisæer i folden vil aldrig indrømme, at han er sunket i et bundløst dyb af synd og ikke kan redde sig selv. Han er optaget af sammenligningen med de andre og tænker ikke, at han falder igennem. Tolderen og synderen derimod bliver ikke farisæere – tværtimod bliver det klart for dem, hvad de er: Syndere, der er helt og aldeles fortabte i sig selv.

Hvem er vi i lignelsen? Måske har man gættet, at vi ikke undgår at spejle os i det mistede får. Mennesker, der ser sig selv godt og grundigt inde i folden, er i virkeligheden dem, der er længst væk. Farisæeren, der oser af lovoverholdelse, har kun en facade, der når som helst kan krakelere, når livet byder på modgang eller

man falder igennem sin egen selvretfærdighed. Hr. og fru Danmark, der ikke skænker Gud og Jesus en tanke, men kører på åndelig autopilot, er i virkeligheden åndeligt fortabte og har brug for at høre om den opsøgende og barmhjertige Gud, der vil holde en fest også for dem. Spørgsmålet er: Kan han nå os med sit ord? Kan hans ord trænge ind i vores flinthårde hjerte og give os den fred, der overgår al forstand?

Tolderne og synderne blev de vakte for at høre om Jesus og flokkedes om ham. Her hørte de nemlig, at al den synd, de havde gjort, kunne blive tilgivet. Der fandtes ikke den synd, som Jesus ikke ville bære med sig op på korset og dø for. Gud besluttede allerede fra før verden blev grundlagt, at Jesus skulle være den, der kom fra Himlen og gik ud for at opsøge og frelse det fortabte. Gud sender sin søn ud for at lede og lede efter det får, der er mistet. Det er altså Guds beslutning, at mennesker skulle frelses, og denne barmhjertighed kan ingen ændre på. Jo tungere synden hviler på vores hjerter, desto mere er evangeliet et trøsterigt og glædeligt budskab.

Jeg sagde tidligere, at farisæerne og de skriftkloge kom med en alvorlig anklage mod Jesus, når *gav ondt af sig og sagde: »Den mand tager imod syndere og spiser sammen med dem.»* I virkeligheden forkyndte de evangeliet, så stærkt som det kan forkyndes – og som vi skal opleve om lidt ved nadveren: *»Den mand tager imod syndere og spiser sammen med dem.»*

Han er vores redning, både i dag og i evighed.

Amen!